

RAB ALD ER.

4/10

TECKENSKOLAN
Australien

Ungdomskonferensen

TIDNINGEN FÖR UNGA MED HÖRSELSKADA

RABALDER.

RABALDER ÄR TIDNINGEN FÖR UNGA MED HÖRSELSKADA

RABALDER GES UT AV UNGA HÖRSELSKADADE / SVERIGES INSTRASSEORGANISATION FÖR BARN OCH UNGDOMAR MED HÖRSELSKADA

RABALDER KOMMER UT 4 GGR/ÅR

ANSVARIG UTGIVARE / SUSANNE GÄRTNER

FORM/MATTIAS ROLUND
info@mattiasrolund.com/nytt

TRYCK / LJUNGBERGS TRYCKERI

PRENUMERATION / KANSLI@UH.SE
PRENUMERATION / ALTERNATIV 1 /
4 NUMMER 250 KRONOR
ALTERNATIV 2 / 10 EXEMPLAR
4 NUMMER 600 KRONOR
ADRESSÄNDRING / KANSLI@UH.SE /
08-457 55 00 (VÄXEL)

BESÖK / GÄVLEGATAN 16
POST / BOX 6605 / 113 84 STOCKHOLM
TELEFON / 08-457 55 00 (VÄXEL)
FAX / 08-457 55 03
E-POST / KANSLI@UH.SE
WEBB / WWW.UH.SE

ETT SVERIGE DÄR SPRÅKET ÄR EN UTMANING MEN GER DET BÄSTA AV ALLA VÄRLDAR.

SVERIGE ÄR LÅNGT, från Ystad i söder till Kiruna i norr, det vet vi alla om. Norr om Dalälven är inte Norrland, det skulle nog kunna vara mitt valmanifest. Det finns många som påpekar det gång på gång att så ser det ut på väderkartan och då är det sanningen. Nja, skulle jag vilja säga, Sverige är ett litet och avlångt land men det är inte så litet som vissa säger att norr om Dalälven är Norrland. Till exempel Sundsvall, det tycker många är väldigt långt norr ut men i själva verket ligger det i södra delarna av Norrland med

över 60 mil till upp till Haparanda och då är det en bit kvar till toppen. Varför tar jag och skriver om detta, jo kanske för jag just nu bor i det lilla samhället Övertorneå (Ulli Torneå på finska) i Norrbottens län där jag pluggar under några månader. Detta är riktiga Norrland och jag ser Finland från mitt fönster när jag äter frukost. Jag känner historiens vindslag då jag vet att på andra sidan är det mindre än 60 år sedan det var krig. Vi är så nära varandra men ändå så långt bort. Det är lite häftigt att ha grannlandet alldeles intill i öster, för om man åker dit har man rest en timme framåt i tiden. Det betyder ju att jag skulle kunna fira två nyår egentligen, men jag tror inte jag kommer att göra det.

Första gången jag kom till Övertorneå funderade jag på vart jag hade kommit, och jag funderar fortfarande på det varje dag när jag går till skolan. Skolan består av nordiska elever från Finland, Norge och Sverige. Språket är ett problem, men också en utmaning. Lika stor utmaning som att jag ska lära mig i teckenspråk framöver i livet (snarast) för att kunna kommunicera bättre med mina vänner. På samma sätt har jag nu möjlighet att lära mig en del finska och norska, man får ta del av det bästa av alla världar, så till er kära läsare – ta och utforska hela Sverige! Vi har ett vackert land och när du ändå är här uppe så passa på att åka och hälsa på tomten som bor i Rovaniemi i Finland.

En annan sak som jag inte kan sluta fundera

på är utrop i högtalare på bussar, tåg och flyg. (Visserligen går det inte så mycket tåg norr om Sundsvall än så länge, men snart rullar Botniabanan från Sundsvall till Umeå) Det jag inte förstår är varför det inte går, med dagens teknik, att anpassa de textade remsorna som faktiskt finns. Vi har inom publicitets- och påverkansgruppen (POP) träffat Trafikverket, SJ och Samtrafiken och pratat om tillgänglighet just på tågen. Efter POP har besökt dessa var svaret att tekniken ombord tågen

Första gången jag kom till Övertorneå funderade jag på vart jag hade kommit, och jag funderar fortfarande på det varje dag när jag går till skolan. Skolan består av nordiska elever från Finland, Norge och Sverige. Språket är ett problem, men också en utmaning.

inte är byggt så att tågkonduktörerna själva kan lägga in meddelanden om exempelvis förseningar och orsaker till dessa. Mer om studiebesöket kan du läsa i Isabels text.

Nästa steg för POP är att träffa Svensk Kollektivtrafik som är en paraplyorganisation för kollektivtrafikbolagen i Sverige, då tänker jag ställa frågan hur man löser det med skriftlig information på bussarna. Det är en otrygghetsfaktor att inte veta var man är och, om något händer, att inte höra informationen. Jag är helt övertygad att tekniken finns och att man "bara" behöver använda den rätt så att informationen kommer ut till den som behöver det. Så länge jag är aktiv inom UH så kommer jag att jobba för att vi ska få ta del av all information på tåg, bussar och flyg så vi kan känna oss trygga när vi är ute och åker. Vi är självständiga individer och då vill vi också kunna känna oss trygga när vi åker, eller hur?

En riktig god jul och ett gott nytt år så ses vi på UH:s aktiviteter i vår och i sommar! ■

Rabalder läggs på is

PÅ STYRELSEMÖTET I OKTOBER tog ungdomsrådet beslutet att lägga Rabalder vilande. Det betyder att inga nummer av tidningen kommer att komma ut under 2011. Det är inget roligt beslut att ta men det beror på sviktande intresse från skribenter och problem med att rekrytera en ny chefsredaktör. Sedan vår förra chefredaktör Annika Philblad meddelade att hon inte längre vill vara chefredaktör så har vi sökt med ljus och lykta efter en ny men tyvärr inte funnit någon. Även intresset att skriva i tidningen har tyvärr minskat, och det är för medlemmar av medlemmar som har varit Rabalders värdegrund. Så det är med sorg i hjärtat vi meddelar att detta är det sista numret just nu för Rabalder. Vi tackar alla medlemmar och prenumeranter för att ni har läst tidningen. /Ungdomsrådet

TEXT KAVE NOORI OCH MICHELL GRÖNLUND

HAR DET BLIVIT OMODERNT ATT KRÄVA SINA RÄTTIGHETER?

Åsikterna som framförs i denna artikel är författarnas egna och behöver inte alltid vara representativa för POP.

UH:S VISION ÄR ETT TILLGÄNGLIGT SAMHÄLLE där barn och unga med hörselskada kan vara delaktiga, självständiga och får utvecklas på lika villkor. Med andra ord ett jämlikare samhälle utan diskriminering av hörselskadade. För att uppnå detta kräver vi att alla i vår målgrupp (unga med hörselskada) ska omfattas av olika rättigheter, som exempelvis att få möjlighet att lära sig teckenspråk i tidig ålder.

I samhällsdebatten förekommer olika synsätt kring hur man bäst jobbar för ökad rättvisa och jämlikhet. En tanke, som fått allt större utrymme på senare tid, är

att det är omodernt

att prata i termer av rättigheter och diskriminering. Istället framhävs att man ska argumentera utifrån det så

kallade Lönsamhetsargumentet. Det går helt enkelt ut på att ökad mångfald och inkludering leder till högre lönsamhet för privata företag. För att ta ett exempel på det här tankesättet kan vi utgå ifrån en fråga som UH driver idag: Tillgängliga caféer.

Enligt förespråkarna av lönsamhetsargumentet ska UH i så fall argumentera för att tillgängliga caféer kommer gynna ägarna ekonomiskt. Tanken är att om caféerna blir mer tillgängliga så kommer fler hörselskadade att fika där, vilket ger ökade inkomster till caféägarna.

Men det finns också dem som ser saken ur ett annat perspektiv. Sociologen Anna Isaksson har studerat vilka visioner som ligger bakom arbetet mot diskriminering i arbetslivet. I sin avhandling "Att utmana förändringens krafter" har hon undersökt 76 EU-projekt för mångfald och jämlikhet som bedrivits på svenska företag. I avhandlingen kan man läsa att samtliga företag i de 76 EU-projekten ansåg att ökad lönsamhet var den avgörande anledningen till att de jobbade mot diskriminering.

Anna Isaksson menar att detta resulterar i flera problem. För det första kommer rättvisetanken, som är grunden för ett jämlikt samhälle, i skymundan. För det andra sänder det signaler om att jämlikhet och arbetet mot diskriminering är förhandlingsbart. Om företagets vinst inte ökar kan man lika gärna fortsätta att diskriminera. För det tredje osynliggörs de

makt- och intressekonflikter som finns att ta hänsyn till i frågan om tillgänglighet.

Dessutom, hävdar Isaksson, kan lönsamhetsargumentet göra att rättviseargumentet till slut anses oanvändbart inom det privata näringslivet. I så fall skulle alltså UH exempelvis inte kunna vända sig till privata företag med vinstintressen och kräva att de gör verksamheten tillgänglig för alla med argumentet att tillgänglighet är en mänsklig rättighet. Istället skulle vi bli tvungna att övertyga företagen om att tillgänglighet för alla

Att kräva sina rättigheter är inte omodernt och tråkigt, det är tvärtom alldeles nödvändigt.

kommer att resultera i ökade inkomster för deras del.

Om alla tjänade på tillgänglighet skulle det inte finnas någon otillgänglighet. Det finns situationer där det råder en intressekonflikt mellan företagare och personer med en funktionsnedsättning. Om företagaren förlorar mer pengar än vad den tjänar i form av fler kunder på att göra sin verksamhet tillgänglig blir intressekonflikten uppenbar. I dessa situationer har vi ingen nytta av lönsamhetsargumentet. Har vi då dessutom övergett rättviseargumentet, står vi bakbundna.

Att kräva sina rättigheter är inte omodernt och tråkigt, det är tvärtom alldeles nödvändigt. Sverige anses vara en modern rättsstat. Vårt rättssystem har sin grund i den rättsfilosofiska tanke som kallas rättspositivism. Den innebär att inga rättigheter kan ses som självklara eller givna av naturen. En rättighet existerar bara när den finns nedskrivet i en rättskälla (en lag eller ett avtal) och erkänns av juridiken. Vill vi ha ett mer tillgängligt samhälle får vi inte vara rädda för att kräva att vi vill ha rätt till olika saker. I vissa situationer tycker jag man kan använda lönsamhetsargumentet. Men det får aldrig ske på bekostnad av rättviseargumentet, som nu håller på att trängas undan i samhällsdebatten. ■

Konferens för yrkesverksamma

Kumla 24-26 september

TEXT MARINA LÄNGSTRÖM

EFTER ETT FÖRSLAG PÅ UH:S ÅRSMÖTE FÖRRA ÅRET VAR DET FÖR ETT TAG SEDAN ÄNTLIGEN DAGS FÖR EN KONFERENS SOM INRIKTADE SIG PÅ OSS LITE ÄLDRE MEDLEMMAR INOM UH, NÄMLIGEN VI SOM ÄR I SLUTFASEN AV VÅRA STUDIER ELLER TILL OCH MED REDAN HAR BÖRJAT JOBBA.

KONFERENSEN TOG PLATS i Kumla utanför Örebro och vi var elva förväntansfulla deltagare på plats, vi hade även tre bra ledare med oss i ledare Jakob Selin, Johanna Björck och Anni Johansson.

Jag hade inte så särskilt stora förväntningar på helgen utan tog det som det kom, då slipper man bli för besviken av innehållet och kan i annat fall lämna synpunkter hur man själv tycker det kan bättras på inför en annan gång. Men man lär sig alltid varje gång hur andra tänker och förhåller sig kring funktionshindret och i detta fall studier/arbetsliv och det ger en välbehövlig inblick.

Fredagseftermiddagen började med fika och presentationer. Ganska så snart verkade de flesta börja prata mer och mer med varandra, kanske för att ledarna lät oss köra en namnlek med en kortlek. Efter en trevlig kväll var det dags att gå och lägga sig för på lördagsmorgonen började konferensen på riktigt.

Först ut var föreläsare Thomas Nordlöf, en psykolog ifrån Stockholm, men efter närmare presentation kom det fram att han egentligen är och har alltid varit något av en riktig mångsysslare. Han har dessutom själv en hörselskada och kunde på så sätt identifiera sig med de flesta på konferensen.

Lite av det som Thomas tog upp:

- * Hörselmässiga identiteter och situationer, hur man löser konflikter, rättigheter, hjälpmedel osv.
- * WHO:s riktlinjer/klassifikationer för hälsa och funktionstillstånd
- * Ordet handikapp, från förr till idag
- * Sinnesfunktionerna
- * Trestegs kommunikation.

Vi deltagare fick berätta om våra egna situationer ur olika synvinklar. Thomas gav oss sedan tips konkreta tips hur man kunde tänka och förhålla sig kring arbetslivet och även privat utifrån sina funktionshinder, lite om vem/vilka man kan kontakta specifikt och allmänt beroende på ändamålet/ärendet.

I matsalen pratades det friskt och under kvällen stod Johanna Björck i första hand för roliga lekar. En av lekarna gick ut på att deltagarna i gruppen skulle balansera sockerbitar på tesked i munnen genom ett rum fram och tillbaka utan att tappa nåt, en annan var en samarbetsövning då vi hade tråklossar på ett golv och en av dem var bunden med olika rep som deltagarna skulle svinga tillsammans över golvet utan att nudda golvet men ändå nå de andra. Riktigt roligt!

På söndagen kom Hörselproffsen från Halmstad och föreläste. De som tillsammans har företaget är Elisabeth, audionom, och Markus, elektronikingenjör. Elisabeth och Markus jobbar med att instruera/

Men man lär sig alltid varje gång hur andra tänker och förhåller sig kring funktionshindret och i detta fall studier/arbetsliv och det ger en välbehövlig inblick.

tillhandahålla olika tekniska hjälpmedel som man som personer med hörselnedsättning har rätt till. De berättade en del om de olika hörselaktörerna i Sverige. Vi deltagare fick ta del och fråga och prova olika nya produkter de hade med sig. Jag hade inte sett flertalet av grejorna och vi blev instruerade om hur man kunde gå tillväga att skaffa sig dessa. Bra med tips och råd från några som har bra koll!

Hörselproffsen var den sista föreläsningen för helgen så efter fika, utvärdering och fotografering utomhus verkade alla nöjda och hemfärden tog sin fart.

Tack alla för en trevlig helg!

TEXT ISABEL EKMAN

POP:S ARBETE FORTSÄTTER: SVENSK KOLLEKTIVTRAFIK MÅSTE BLI BÄTTRE FÖR PERSONER MED HÖRSELSKADA!

I **RABALDER NR 3, 2010** kunde ni läsa om PoP:s möte med Trafikverket om vilka anpassningar de gör för oss med hörselskada, nästa steg blev SJ. Måndagen den 27 september gjorde vi ett studiebesök på deras huvudkontor i Stockholm.

Representerade från SJ var bland annat en strategisk produkt- och tjänsteutvecklare som har varit med och tagit fram systemet infotainment (se info nedan). På plats fanns även två representanter från Samtrafiken, som har i uppdrag att göra resandet mer attraktivt för resenärerna, bl.a. genom att utveckla bokningssystemet, sidan sj.se/

funktionshinder och arbeta med tillgänglighet. SJ har även ett handikappråd där det sitter åtta representanter som har nominerats

av Handikappförbundet. Vi kunde konstatera att inget ungdomsförbund finns representerat och det påpekade vi då det är de unga som framtiden ska utformas för. Vi tipsade om att kontakta Nätverket Unga för tillgänglighet som vi är med i tillsammans med nio andra ungdomsorganisationer för personer med funktionsnedsättning.

Infotainment är ett nytt projekt som ska tas i bruk tidigast nästa sommar. Man har tagit fram 20 st nya ALFA-tåg. Det speciella med dessa tåg är att när man kliver på finns det skärmar där man kan söka information om avgångstider, ändrade tider, spår för anslutande tåg o.s.v. Systemet kan även kopplas till den egna datorn eller mobilen. Det låter bra men ännu har man inte löst frågan med hur uppkopplingen kan förbättras. Med ett tåg som går i över 100 km/h och 80.000 personer/månad som kopplar upp sig krävs ett mer stabilt system.

Vi i PoP ville gärna fokusera på nuläget, hur de tåg som finns idag kan förbättras och hur bristen på textinformation kan lösas i dagsläget. SJ uppmuntrade oss att tala om för personalen att vi har en hörselnedsättning och att de måste ta extra hänsyn. Då vi i UH är väl medvetna om att man ibland inte orkar informera om sin hörselnedsättning gav vi istället förslag

om att man ska kunna kryssa för en ruta när man beställer biljett på nätet. Enligt SJ är det i dagsläget inte aktuellt men i juni nästa år har man planer på att instifta "handikapplatser", 10% av samtliga platser i tåget och är bokningsbara nästan ända fram till avgång. Om man bokar en sådan här plats så vet konduktören vad man har för funktionsnedsättning och kan ge en den hjälp man vill ha. På vår fråga om man inte kan utnyttja de textremsor som redan finns på nuvarande tåg blev svaret att det inte är tekniskt möjligt. När det gäller de tåg som används

Vi förde fram klagomål angående slingor på tågen. Ofta fungerar de inte eller så har personalen inte kunskap om hur de fungerar eller hur man sätter på dem.

idag hoppas man att det nya Infotainment systemet ska kunna installeras på nuvarande X2000-tågen.

Vi förde fram klagomål angående slingor på tågen. Ofta fungerar de inte eller så har personalen inte kunskap om hur de fungerar eller hur man sätter på dem. Tydligt är det så att personalen inte själva kan sätta på slingorna och ofta inte har någon kunskap om hur de fungerar. Ifall en slinga inte fungerar ska man säga till personalen så de kan felanmäla detta.

Sista delen av mötet gick åt till att ge råd och förslag till SJ om lösningar för tillgänglighet. PoP gav idén om att man i sms-biljetterna kan bifoga en direktlänk till mobil-webbsidan som visar eventuella förseningar i trafiken. SJ tog fasta på detta. De hade själva en idé om en mobilapplikation men vi menade att alla har ju inte iPhone eller Android-mobil. SJ tipsade oss till sist om att kontakta branschorganisationen Svensk Kollektivtrafik vilket vi nu har gjort. PoP:s arbete för tillgänglighet fortsätter!

För kontakt maila pop@uh.se ■

TEXT ADELE KARLSSON

En konferens med relationer i fokus

UNDER HELA UNGDOMSKONFERENSENS HELG, DEN 12-14 NOVEMBER, VAR DET REGNIGT OCH RUGGIGT, VILKET GÖR ATT MAN VILL HÅLLA SIG INOMHUS. MEN PÅ HOLSBYBRUNN, INNE I ÄDELFORS FOLKHÖGSKOLA, VAR TEMPERATUREN HÖG. LOKALERNA VAR FYLLED AV ALLA GLADA OCH KONCENTRERADE UNGDOMAR MED FULL FOKUS PÅ DE OLIKA FÖRELÄSARNAS SYNPUNKTER.

ÅRETS KONFERENSTEMA var relationer så föreläsningarna handlade mycket om relationer bland vänner och i kärleken men också en del om identiteter. Det var även prat om normer. Många av föreläsarna skapade åtskilliga diskussioner och frågor om exempelvis vad som är normalt? Alla diskussioner var väldigt medryckande, många väckte åhörarnas intresse. Speciellt föreläsningen om personer med hörselskada och döva, om hur det var då och hur det är nu. Många tyckte det var en väldigt intressant och inte minst sagt lärorikt föreläsning med positiv framtoning av UH:s Heléne Larsson och Anna Hultman.

En av föreläsarna Martina Skowronska föreläste om relationsretorik, vilket var en lite annorlunda föreläsning om kärlek men även förhållanden. Hon var en väldigt ambitiös person, vilket avspeglade sig i hennes föreläsning. Hon hade även ett bra upplägg, hennes inledning var gjort på ett ganska lustig sätt, genom att få en blick av vad publikens första intryck av henne var. På så sätt kom man in på fördomar, vilket senare utvecklades till hur man bemöter en person och vilka normer man följer.

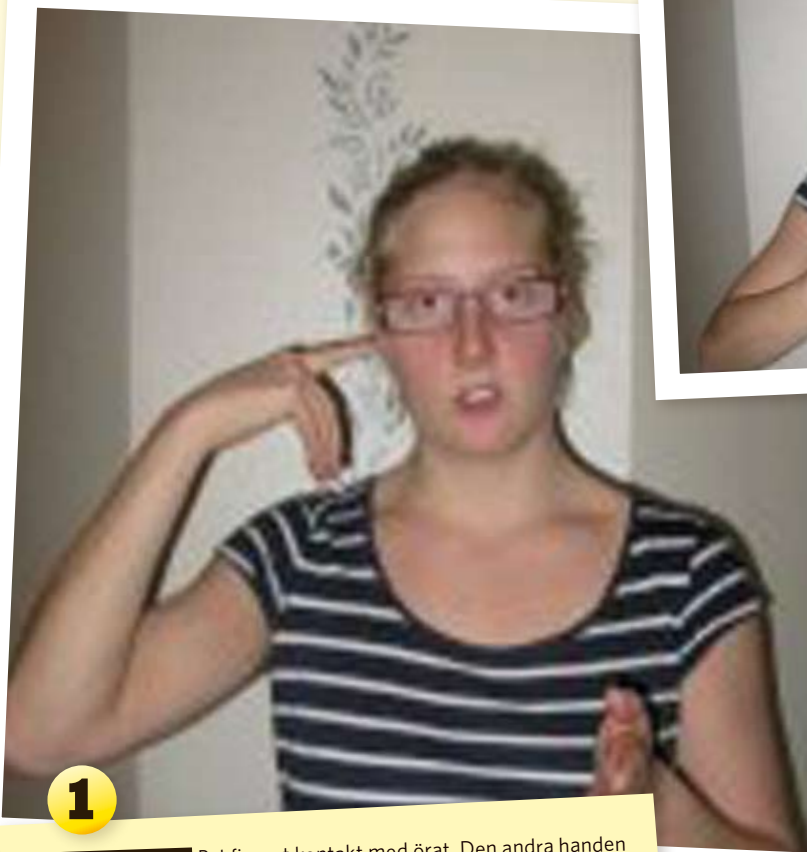
En annan föreläsare, Emil Dahlström hade en föreläsning om relationer och normer, där man fick en funderare på varför vi gör som vi gör, varför det är så och så vidare. Ett exempel var i förhållanden, där man lätt tar olika roller, hur och varför?

Även efter långa dagar fyllda med alla intressanta föreläsningar så fanns

” En av föreläsarna Martina Skowronska föreläste om relationsretorik, vilket var en lite annorlunda föreläsning om kärlek men även förhållanden.

det hyfsat med tid till lite andra aktiviteter. Skolans personal anordnade olika lekar, många lära känna lekar och även 5-kamp. Kombinationen av mycket information och roliga lekar gav en många tillfällen att knyta kontakter, gamla eller nya, banden blev starkare. ■

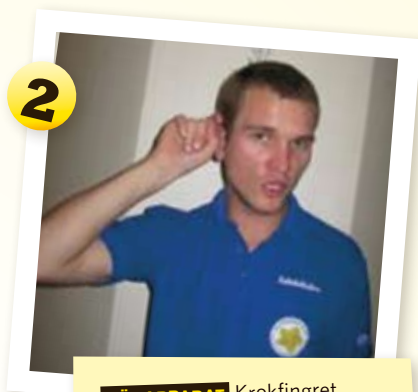
1

HÖRSELKADAD Pekfingret kontakt med örat. Den andra handen är flat och en liten bit utanför bröstkorgen, fingrarna är framåtvända. Pekfingret förs sedan från örat till den andra handen samtidigt som den ändras till flata handen, inåtvänd mot kroppen, upprepad kontakt mellan händerna.

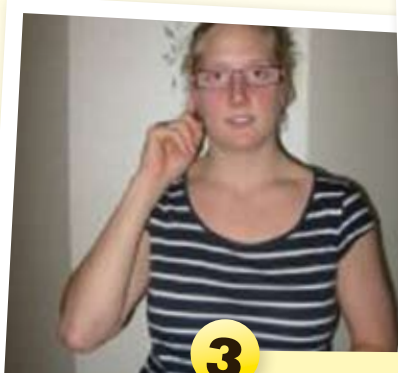
2

HÖRAPPARAT Krokfingret, uppåtriktad och framåtvänd, kontakt bakom örat.

TECKENSKOLAN

TEXT ANNICA BERLIN

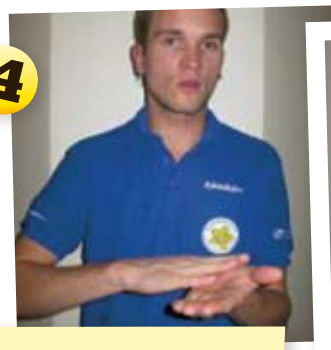
3

DÖV Pekfingret, uppåtriktad och kontakt med kinden framför örat. Förs sedan därefter ner till kontakt med munnen.

4

TOLK Flata händerna i kontakt med varandra, handflatorna vända mot varandra. Vänd sedan den övre handen så att båda blir uppåtvända i kontakt med varandra.

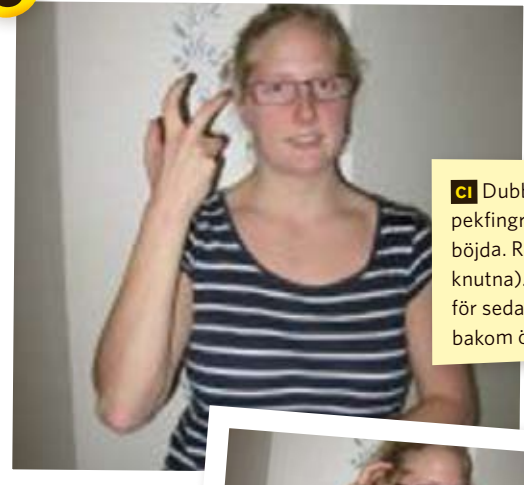

5

TINITUS Knutna händer men lillfingrarna och tummarna utsträckta. Tummarna i kontakt med öronen, förs sedan ut en liten bit och sedan tillbaka till örat. Upprepas ett par gånger.

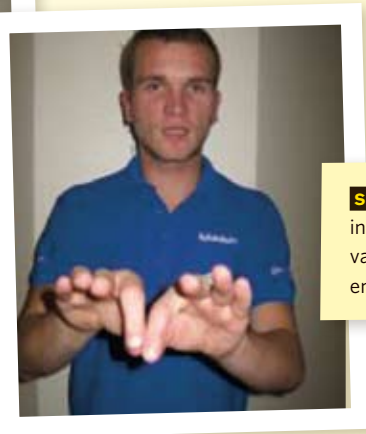
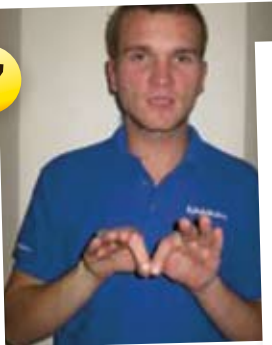
6

ci Dubbelkroken (tummen, pekfingeret och långfingeret lätt böjda. Ringfingeret och lillfingeret knutna). Starta utanför örat och för sedan handen till kontakt bakom örat.

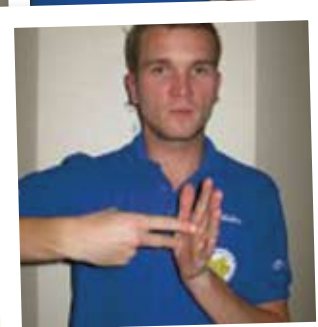
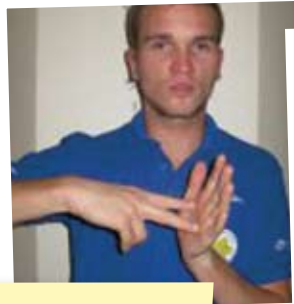
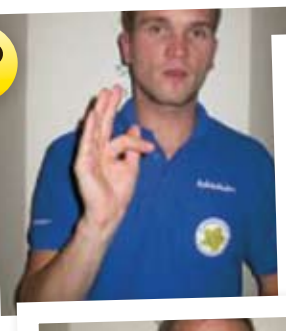

7

SLINGA P-händer, nedåtriktade och inåtvända, fingertoppskontakt med varandra, förs framåt från varandra i en liten cirkel till kontakt.

8

FM-SYSTEM Bokstaverna F och M. Sedan V-handen, nedåtriktad, kontakt med den flata handen, vrids till inåtvänd kontakt med flata handen.

Vill du bli SKÅDESPELARE?

Hösten 2011 startar skådespelarprogrammet på svenskt teckenspråk på Teaterhögskolan i Stockholm. Utbildningen är öppen för sökande från alla nordiska länder.

För mer information och ansökan:
www.teaterhogskolan.se
 Sista ansökningsdag 17 januari 2011.

Siktet inställt mot down under

SKULLE JAG VÅGA? ARMEN BÖRJADE BLI GUL OCH BLÅ EFTER ATT JAG NYPT MIG I ARMEN BÅDE EN OCH TVÅ GÅNGER NÄR PLANET LANDAT. NÄSAN BLEV ALLEDES PLATT NÄR JAG TRYCKTE DEN MOT GLASET FÖR ATT SE SÅ MYCKET SOM MÖJLIGT I NATTEN UTANFÖR.

På ridtur på Tasmanien.

...och så måste man ju surfa i Australien!

Det enda jag såg var en flygplats lik så många andra. Men det var inte vilken som helst. Det var Brisbanes flygplats och startskottet för min årslånga resa hade gått, en resa som jag längtat efter i fyra år.

Jag såg en annons i en hästtidning strax innan jag började gymnasiet om ett företag som förmedlade farmjobb i Australien. För mitt inre såg jag mig själv, sittandes i westernstil på

hästryggen, tuff i jeans, cowboyhatt och brilliant australiensisk engelska. En riktig Sheila helt enkelt. Självklart att det skulle bli så! När jag tagit studenten skulle jag dra direkt.

Riktigt så blev det inte, men nästan. I augusti 2009 åkte jag och min pojkvän, som vackert fick följa med på flickvännens drömräsa, för att jobba "down under" ett år. VisitOz hette företaget där vi skulle gå på kurs en vecka och lära oss att köra motorcykel, rida, köra traktor, driva boskap, byta däck och så mycket praktiskt man kan klämma in på en vecka som man kan tänkas behöva när man jobbar på en gård.

Kursen i sig var fantastiskt rolig! Jag körde motorcykel för första gången i mitt liv, även om det var en liten hoj, var det en rolig upplevelse!

Våra lärare var kanonbra. Tyvärr skar det sig med ägarinnan direkt. Hon hade nämligen ett problem med min hörselskada. För att göra en lång historia kort tyckte hon ha glömt vår mailkontakt där hon bedyrat mig att min hörselskada inte var något problem, eftersom den plötsligt skulle vara ett problem i ett jobb ute på en gård ansåg hon. Det var högsta prioritet att hålla sig väl med den här kvinnan eftersom det var hon som hade hand om den så kallade arbetsförmedlingen. Hon var den berömda länken mellan oss och arbetsgivarna. Det bådade inte gott. Till saken hör att jag är öppen med min hörselskada och ingen av de andra deltagarna eller lärarna tyckte det var ett problem. Det visade sig snart att den här kvinnan skar sig med de flesta som hade lite egen vilja och hade jag vetat det idag hade jag valt att ta kursen hos ett annat företag.

Veckan tog slut och vi hade fått ett jobb. På ett vildmarkshotell långt ute i ingenstans i Kimberley, nordvästra Australien. Närmsta granne var nio mil bort! Här jobbade jag med att städa, laga mat, diska, servera i restaurangen och var bartender. Vårt andra jobb, med australiensiska mått i närheten av det första, fick vi genom en annan organisation som hade gratis vidareförmedling av jobb till backpackers. Det var på en trädfarm i Kununurra där

vi jobbade under den varmaste perioden på hela året med att hacka bort slingerväxter från värdefulla sandalträd i tio veckor. Häfter jobbade vi för mat och husrum på en gård på Tasmanien där de hade ett litet Bed & Breakfast samt turridning med hästar i olika storlekar. Sista jobbet fick vi via den första organisationen och var på en pologård strax söder om Perth. De hade 73 hästar som skulle rastas, få mat, utrustningen skulle vara blank, hästarna skulle skina och hästarnas ägare skulle passas upp.

Samtliga jobb handlade mycket om kommunikation, utom på trädfarmen. Jag tyckte inte det var ett stort problem att ha nedsatt hörsel, mer än på avstånd men det löste vi igenom att jag var väldigt rak när jag inte hörde samt att mina chefer ansträngde sig lite mer att jag skulle följa med. Mina arbetsgivare sa att de inte tyckte att det märktes speciellt ofta att jag inte hörde eftersom de var vana vid att upprepa då människor som jobbat för de tidigare

Jag rekommenderar verkligen att följa hjärtat i sitt resande för även om min resa blev långt ifrån det som jag drömt om och inte på något sätt perfekt så blev den alldeles, alldeles underbar!

inte förstod allt de sa på grund av språket.

Australien är ett fantastiskt land med många olika sidor. Den bästa enligt mig är västkusten som är vild och otämj. Långt mellan husen och stor värme, både mänsklig och temperaturmässig. Östkusten som har Melbourne, Sydney, Brisbane och Stora Barriärrevet att stoltsera med är också trevlig, men om man vill uppleva det "riktiga" Australien finns det nog mer i Western Australia. Hade jag fått en biljett ner dit igen hade jag åkt imorgon utan att tveka!

Jag rekommenderar verkligen att följa hjärtat i sitt resande för även om min resa blev långt ifrån det som jag drömt om och inte på något sätt perfekt så blev den alldeles, alldeles underbar!

MALI N HANSON

Man blir stark, som jag, i högra armen av att jobba på trädfarm.

Ute och kör i Kimberley.

En 6 månader gammal wombat somnade i mitt knä.

Personlig redogörelse från operationsbritsen

TEXT JOHANNA SVEDBERG – OM EN CI-OPERATION

KVÄLLEN INNAN Jag var nervös men fokuserade på att hålla tiderna för fastan jag var satt på. Under kvällen hörde släktingar av sig och önskade lycka till, bland annat ringde min lillebror. Det är det samtal jag minns bäst, för dels brukar han inte ringa så ofta, och dels fick han mig lugn genom att han var lugn själv och han fick mig att prata om andra saker än operationen. Skönt! Sedan packade jag min väska, men såhär efteråt så måste jag när varit rejält nervös när jag packade. Jag hade med mig massvis av toppar och underkläder och parfym (till ett sjukhus liksom!) Jag duschade med den specialtvål som ska göra kroppen ren inför operationen. Det är som en blå tvättsvamp man tvättar sig med, med ett speciellt desinfektionsmedel i. (Descutan heter medlet för övrigt) Efter duschen kröp jag ner i min renbäddade säng, stod till och med på kallelsen att man skulle byta lakan i sängen, rent och hygieniskt. Somnade gott och vaknad upp sex timmar senare, det var då dags för den stora dagen.

OPERATIONSDAGEN Så var det då äntligen torsdagen den 3 juni 2010, dagen då jag skulle operera i ett cochlea-implantat på min vänstra sida. Klockan ringde redan 05.15, det konstiga är att när klockan ringde så kände jag mig rätt piggt och inte ett dugg nervös! Kände mig snarare rätt lugn, mer som - ska vi åka då. Tog ytterligare en dusch med en blå tvättsvamp, klädde på mig och bad CM att göra i ordning ett glas saft, efter att han försäkrat mig om att klockan INTE var efter 07.00 (vilket var det klockslag som jag fick dricka till, fasta efter kl 24, men dricka fram till kl 07).

Vid klockan 07 parkerade vi bilen utanför Karolinska i Huddinge och gick in på avdelning B82 där jag togs emot och fick sätta oss i väntrummet. Satt där en liten stund och vi båda höll nog på att somna till, CM frågade hur det kändes och jag sa att jag mest var kissnödig och hungrig. Efter en stund kom en sköterska och visade mig till mitt rum, jag fick veta att jag troligen skulle få vara ensam på rummet under natten - om inget akut skulle komma in (det gjorde det inte, tack och lov). Gjorde mig hemmastadd, mest för att ha något att göra egentligen. Fick en sådan där sjukhusskjorta och den var ju jätteskön, CM tog en del kort för jag ville ha allt dokumenterat, så fort någon som såg ut som en läkare eller sköterska sysslade med mig var det fram med kameran.

Kröp ner i sängen, det var rätt skönt för jag kände mig lite småseg och lätt yr för att jag inte hade ätit på länge. En sköterska kom in och frågade hur läget var och jag berättade att jag kände mig mest yr, varpå hon svarade att hon skulle sätta ett näringsdropp. Jag fick en sån där speciell kanyl för läkemedel i mitt armveck. Droppet kopplades på och jag kände att yrseln lättade och jag blev piggt. Så piggt att jag ville gå på toa en gång så får hjälp att haka av dropppåsen från "kompisen" (droppställningen). Jag hade blivit tillsagd att inte ha dropppåsen under hjärtlöjd, och vad händer? Jo, jag tänker mig inte för och lägger den på en pall som fanns jämte toastolen och plötsligt känner jag att jag blir lite yr igen och ser att "något rött" är i droppet och hojtar - hallå, kom hit det är blod i mitt dropp. Sköterskan kommer in och förklarar för mig att det inte är så farligt som det ser ut, utan att om droppet kommer under hjärtlöjd så rinner liksom blodet tillbaka i droppet. Det gör mig lugn och så hjälper hon mig dropppåsen och tillbaka till sängen. Runt klockan 09 kommer en sköterska in med medicin, lite lugnande samt smärtstillande i förebyggande syfte. Nu är det tänkt att jag ska bli lite lullig, men jag hade ärligt talat räknat med att bli mera snurrig än vad jag upplevde att jag blev. Läkaren som ska utföra ingreppet kommer in och ger mig en kram och frågar hur läget är, det känns jättehärligt att hon gör det och det lugnar mig ytterligare!

Och så runt klockan 10 var det dags! Bad en bön om att det skulle gå bra men fortfarande var jag inte ett dugg nervös. Så kom vi fram till en stor dörr och där fick CM säga hejdå för stunden. Jag rullades in genom de där dörrarna och blir presenterad för en massa "grönrockar" (narkosteam typ) De ställer min säng nära en operationsbrits och förflyttar mig dit. Sedan får jag på mig tre elektroder för att kolla EKG, pulsmätare på fingret och hela tiden så fort de gör nåt så är jag som en 4-åring - Vad är det, vad gör ni nu, är det mina slag jag ser där, är det min puls? Nyfiken ju! En sköterska kommer och säger att jag ska få andas lite syrgas och när jag nämner att jag är lite rädd för masken så kollar hon på mitt syrgasvärde och säger att jag kanske inte behöver masken, utan att hon kan hålla slangen nära mig istället om jag vill? Jo, hon hämtar den och det går bra allting, så jag sluddrar fram att hon får tillstånd från mig att försöka kväva mig med masken! Märker att hon skrattar till och så kommer en annan sköterska och säger att jag ska få lite smärtlindrande genom kanylinfarten och sedan narkosen samma väg, jag reagerar på att de mixtrar runt min högra arm och så hinner jag utbrista: Vilken jädra fylla, jihoo! Jag börjar fnissa och sen...

Vaknar jag, och allt är PRECIS som på tv-serien "Cityakuten" i de scener där de filmar från en patients perspektiv, dvs. dimmigt och suddigt och man ser en massa "rockar" som springer omkring. Jag får upp ögonen så pass mycket att jag hinner registrera att klockan är 16.00. Nästa tanke som far genom huvudet är: Gud så tyst det är ... och nästan samtidigt hör jag lite, men jag vet inte vad. Då kommer en tanke om att helt tyst är det inte i alla fall, så bra då har dem inte tagit all hörsel, vilket var en av de mardrömmar jag sjukt nog drömt.

Jag känner att jag mår fruktansvärt illa. Ta en karusell på maxfart och så tänker du dig att du har världens bakfylla och så gångrar du det med flera antal. En sköterska kommer in och ställer sig nära mitt ansikte och frågar hur jag mår, jag hör inte så mycket vad hon säger, så jag försöker lyfta på min hand och göra en kom-rörelse som hon uppfattar, ställer sig närmare och är gullig och frågar: Kan du se och avläsa nu eller hör du lite? Jag säger att jag hör lite, men mest avläser. Hon upprepar då allt hon sagt för säkerhets skull.

Sedan rullas jag åter upp på avdelningen, det första som möter mig när dörrarna öppnas är CM som sitter i soffan och jag får fram en matt vink med handen. Även om jag mår dåligt så har jag nog aldrig blivit så glad av hans röst som då. Jag får inte fram speciellt mkt mer än yr. CM stannar så länge han kan men åker vid 19:30-tiden och då har jag piggnat till rätt så rejält, antagligen på grund av näringsdroppet, Ja, runt 22-tiden så känner jag mig nästan partysugen och kan rent av tycka det är lite mysigt att bli ompysslad av alla snälla sköterskor! Telefonen går varm också, jag sms:ar och kollar tv. Runt 22.30 får jag för mig att testa om jag kan ringa och fortfarande höra något på höger öra, så jag ringer pappa och berättar i stort sett vad jag skrivit här. Han får inte sova fören jag berättat allt. Superpiggt var ordet! Pappa verkar dock känna igen det hela, för det var likadant när jag var liten. Att jag fick näringsdropp när jag opererades och var superpiggt på natten där. Tur att jag har eget rum!

Nåväl, nattsköterskan kommer in runt midnatt och säger att jag måste försöka sova. Hon lägger en Alvedon på bordet som jag kan ta om jag får ont. Jag tackar henne och försöker sova men det är lönlöst ungefär... det värker och ömmar, men tar jag tablett? Inte då! Istället ligger jag där och småfnissar för mig själv och testar olika ljud hur de upplevs och olika sovställningar. Slumrar till ibland och håller på så hela natten, sover ca 1-1 ½ h i taget hela natten men tar inte tablett, vet inte riktigt varför, det känns bara som att jag kan "ta smärtan".

DAGEN EFTER På fredag morgon är allt dock lugnt. Jag svettas inte och jag är heller inte jättetrött - trots allt. CM kommer vid kl 9 som han lovat. Jag är redan vaken sedan runt 06.30-snåret och har fått kaffe och smörgås samt frukost till frukost. Allt har jag även fått behålla - skönt! Jag äter inte jättemycket, men jag äter i alla fall. Får åka ner till röntgen i rullstol och koll så att implantatet ligger rätt, vilket det verkar göra, får inget annat höra i alla fall. Upp till rummet och en ganska lång väntan till läkaren som gjort operationen kommer. Jag får veta att operationen har gått bra och att allting sett fint ut. Hon tvättar även rent såret och tar bort förbandet och lägger tejp över samt visar CM hur han ska kunna hjälpa mig att tvätta rent. Därefter packar vi ihop, jag skrivs ut och får åka hemåt. Bilresan går bra, reagerar på att jag hör radion bättre än vad jag trodde med mitt högra öra och det gör mig glad.

HELGEN OCH DAGARNA EFTER Under helgen sedan har jag en nära vän här på besök. Det känns urgott att få stöd och hjälp, för jag är rätt trött och yr. En vecka efter operationen är jag iväg till psykologen och det gick bra, även om pendeltåget gav ett tryck över och i örat som inte var så trevligt. Jag mår helt ok efter omständigheterna faktiskt och det känns som självförtroende har vuxit näst enormt av detta och som att jag på ett sätt är oslagbar. *Stolt jubel*

FEM MÅNADER EFTER OPERATIONEN Sånär efter operationen så känns det bra, jag ångrar mig inte. Men det är mycket ljud att ta in, jag har svårt att särskilja viktiga ljud från oviktiga men det tar ju tid innan hjärnan vänjer sig. Jag har även hörapparat på höger öra, så hjärnan måste samköra ci-ljudet med hörapparatsljudet också. Det kommer mer och mer ljud i alla fall, och det är roligt att gå på upptäcktsfärd i ljudriket! (Fotnot: CM står för Carl Martin och är Johannas man.)

FAKTARUTA

Ett cochlea-implantat, förkortas CI, är ett hörhjälpmedel som personer som har en svår hörselnedsättning eller dövhet kan få. Implantatet är en form av hörapparat men en mottagare och en elektrod opereras inne i hörselsnäckan och kombineras sedan med en mikrofon bakom örat. Mikrofonen fångar upp ljud som leds till en talprocessor som i sin tur gör om ljudet till elektriska signaler. Signalerna skickas till en sändare som sitter ovanför örat och vidare via den inopererade mottagaren och elektroden till hörselsnäckan där den stimulerar hörselnerven. Det är detta som gör att hjärnan uppfattar ljud. Många barn som föds med grav hörselskada eller dövhet erbjuds idag operation i ung ålder. Äldre personer som vill genomgå en CI operation utreds för att se om man är en lämplig kandidat och man får även möjlighet att träffa psykolog då det kan vara en mycket känslös upplevelse.

Johanna Svedberg.

KORT OM COCHLEA IMPLANTAT

CI är en form av hörapparat där en del opereras fast inne i hörselsnäckan

CI:t har en närmare kontakt med hörselorganen än en vanlig hörapparat och ger ett klarare ljud

CI ger inte en normal hörsel och är inte effektivt på personer med lätt hörselnedsättning

För att CI ska fungera krävs att det finns fungerande nervceller och nervtrådar i hörselsnäckan.

B-POST
Avsändare / retur
UNGA HÖRSELSKADADE
Box 6605, 113 84 STOCKHOLM

Bli medlem i Unga Hörselskadade

Gratis
första
året!

→ Du träffar andra med hörselskada

→ DU KAN PÅVERKA VILLKOREN
FÖR OSS MED HÖRSELSKADA

➤➤➤ DU BLIR INBJUDEN TILL
ROLIGA KURSER, LÄGER
OCH ARRANGEMANG

JA, JAG VILL BLI MEDLEM I UNGA HÖRSELSKADADE OCH FÅ RABALDER GRATIS.
PÅ WWW.UH.SE HITTAR DU MER INFO OM OSS.
DU KAN ÄVEN MEJLA DIN ANSÖKAN TILL KANSLI@UH.SE

UH.se
unga hörselskadade

B

PORTO
BETALT
SVERIGE

NAMN _____

ADRESS _____

POSTADRESS _____

PERSONNUMMER _____

E-POST _____

UNGA HÖRSELSKADADE
BOX 6605
113 84 STOCKHOLM

**UH:S VISION ÄR ETT TILLGÄNGLIGT SAMHÄLLE DÄR BARN OCH UNGA MED
HÖRSELSKADA ÄR DELAKTIGA, SJÄLVSTÄNDIGA OCH UTVECKLAS PÅ LIKA VILLKOR**